
Mátyus Melinda

ÉRJEN VÉGET EZ A NAP

Ma november 24-e, vasárnap, és délután öt. Már öt.

B. nem hív, és nem ad életjelt. Még délben kellett volna. Az istentisztelet bő óra, ilyenkor kicsit ráhagy és hív.

A férjem ledobta a palástját, és ágyba vágta magát. Én az adventi koszorút akartam, valamit kezdeni kell vele, például felakasztani, ezzel is fogadtam őt, hogy melyik ajtóra. Akasszuk egy ajtóra!

De bement a szobájába, és lefeküdt, se tévé, se ágynyikorgás.

Valaki telefonált, nem B., a macska be akart jönni, a harangozó integetett, mert meglátott az ablakban, én tovább álldogáltam, visszaintegettem. Ilyesmik.

Végül megkoszorúztam a férjem szobáját.

Tehát nem ebédelünk. Ez már vacsoraidő.

Azóta a szobámban fekszem. Várom B-t. Hosszú beszélgetést terveztem, kifaggatom, beszéljen, beszéljen, az utolsó együttlétről, a telefonos kinnokról. A kettő között nem húzok éles határt, semmilyen, személyes és telefonos nekem ugyanaz, mindkettő igazi, a lélegzeted, ezt fogom mondani, a hangod, felém terjeszkedik, transzportálja minden porcikádat, a drótokon át az én párnámra.

B-t beszélgetni kell, előbb én, az illatod, a hajlataid, és utána kérdezni, ugye te is, és te is pont azt. Úgy értem, legesleginkább. B. magától nem beszél.

Mintha nem közös kínok volnának.

Levetkőztem, és azóta döglődöm, egy szál melltartóban. B. csak nem hív. Már délután öt.

Te idáig aludtál?, kérdezem a férjemet, nem kopogtat, csak benyit, tudod te, hány óra?

Fekete öltönyben pózol.

Vacsorázunk?, kérdezi, nem is kérdezi, állítja. Valamit mondani kellene. Hogy döntsön ő.

Dűlőre jutunk.

Egész héten a kedvében jártam. Lefekszem vele, ezt is elhatároztam, ha jelt ad, ha közel jön, mondjuk, óvatosan a fenekemre tapad, mindenemet széttárom, egyik lábamat az ég felé, a másikat bele a zöld szőnyegbe.

De hat után nem lehet, azt mondja, hat után ő már biztos semmit. Egy almát se.

Én benne vagyok, legyen hat előtt. Régen még este tízkor is lakmározunk, bepréselődünk egy kicsi szobába, és mindenfélét összeettünk. Nem okozott puffadást. Én néztem a fiúkat, és rémüldöztem, minek vedelnek ennyit.

Hát barátok vagyunk.

Többféleképpen mondja, rég elmúlt öt, öt jócskán elmúlt. Mindjárt fél hat.

Rákérdezek, mit jelent a mindjárt, hogy öt óra húsz perc, tényleg most kell.

Ha mondaná B., hogy körülbelül mikor. De ez a várokozás...

Rendben, vacsorázzunk. A fejemet könyökben megtámasztom, egyedül felállok és felöltözöm, ő belém karol, és indulunk. Végig beszél, nagyon belejött a szavakba. Hogy túl sokat dolgozom, kiváltképpen ünnepek előtt.

A végén megnézhetem magam. Ágyba kerülök, és mi lesz velünk. Az emberek egytől egyig Németországban pelenkáznak.

Válaszolhatnék, mostanában tényleg kijutott, az ünnepi készülődés, a templomjavítás és ezenfelül a rendszeres programok. Készülés a prédikációkra. Vagy, hogy nem, nem dolgozom másoknál többet. Vagy csak a valóságot, nem vagyok beteg, és kész. Attól, hogy nem az ő ágyában vagyok, még nem.

De rálamentálná, jól vigyázz, a végén ágyba kerülsz. Más ágyába.

Rövidre zárom, igazad lehet.

Mégis a témához toppan, gyere vissza, gyere a sárga paplan alá.

Legutóbb is, mikor B. kiállításáról jöttünk, és egymás mellett gyalogoltunk, körülbelül fél éve, te nem vagy normális, kezdte, te befeküdnél B. ágyába, téged nem is a B. művészete...

Miket beszélsz?

Nem hagyta abba. Te beleestél B-be, az ágyába kívánczol. Hazaértünk, levetettük a cipőt, és a saját ágyába akart. Belém passzírozta volna magát.

Ne gyere közel! Hogy férnél belém!?

Újíthatnánk az étrenden, javasolom, például?, kérdezi, például kaukázusi kefir, müzslivel. Úgy értem, minden este.

Szöszmötölök az asztalon. Különválasztom a kanalakat és a késeket, az asztalon óriási a halom, tegnaptól csak növekedett. Tányérból kettő, de sok evőeszköz, kések, villák, mintha rendes ételben gondolkoznánk.

Saját ajtaját fixírozza, hogy én mekkora szarságot biggyesztettem az ajtajára. Mekkora giccset!

Jól tudom, mondom neki, meginspektálom, újságpapír, szárított narancs mindenféle bogyóval és körbearanyozva fehér selyemszalaggal, rajta igevers: *A szeretet soha el nem fogy.*

Sántáéknál kellene lennem.

Tegnapelőtt üzentek, hogy nagy baj van, siessek, amennyire tudok.

Sánta nénivel énekelgettünk, belém kapaszkodott, jöjtek még, jövök, ígértem, talán holnapután, utána imádkoztunk, én a szokásosat, ő szabadon, hogy Drágajóistenem, nyivaszd meg a férjemet végre!

Megismételtem, igen, visszamegyek, a bácsi nem beszélt, egyedül a fejét rázta, hogy nem. Hogy van, Sánta bácsi?, kérdeztem. Nem, intette, a vállára tettem a kezemet, nem, nem. Néztem a szemét. Ahogy a feleségét nézi.

Mit tehetek? A bácsi nem állt fel, nem ült le. Végül kikísért. De kulcs nélkül, utána vissza a házba és újból ki, egy hatalmas kulcsköteggel, kapukulcs csak nem volt, nincs kapukulcs, intette, megnézhetem én?, kérdeztem, és elmutogattam, a kulcsköteget összekötöttem önmagammal, esetleg én.

Elkéstem két másik programot.

Mit érdekel téged, hogy giccs, dűnnyögöm, közben kántáló gyerekek dörömbölnek, román gyerekek óriási dobokkal, az ablakhoz megyek, a harangozó hadonászik, azt mondhatja, menjenek tovább.

Megváltoztam, mondja a férjem, és a helyzet csak romlik. A helyzet vagy én?, kérdezem. A gyerekek hangosabbak, látják a két kocsit, látják, hogy itt-hon vagyunk, összekotorunk húsz lejt, intem, én biztos nem, mire ő kimegy, éneket nem igénylünk, mondja románul. Szóval megváltoztam?, kérdezem.

Persze. Odalett a híres lelkiismeretem is. Sántáékhoz se mentem el.

Az előbb másként vélekedtél. Hogy túl sokat dolgozom.

De hektikusan. Fejetlenül. Fejest ugrom a munkába, aztán hetekig művészkedem. Nem rendesen, nem igazi művészmódra. Mert belőlem nem jön ki semmi.

Nézzem meg a többi lelkésznot, egy prédikációs kötet, egy imádságos könyv, valamit mindenki összehozott.

Befejezi a kefirjét, és rákezd: *Dicsőült helyeken, mennyei paradicsomban, / Akik vigadoztok, véghetetlen boldogságban, / Szent és ártatlan állapotban, / Az Úr nevét szép énekszóban, / Magasztaljátok vigasságban.* Te megkettýentél, kiáltom neki, mit énekelsz itt egyedül? Visszahullok a székre. Te tisztára megkettýentél!

Mit csodálkozom – mondja –, aki egyedül van, megkettýen.

Hívhatott B. A konyhába nem hoztam telefont. Ha éppen vacsora közben hív, elpirulok, elárulom magam, és ugorhatok fejest a szószékről.

Mentateával fejezzük be a vacsorát, nem hányom ki.

Végre indulok, hozok vizet, füzetet, laptopot, bekuckózom az ágyamba.

B. még mindig nem, átfuttatom a régi üzeneteit, az utolsó fél éve érkezett. Azóta kizárólag beszélgetünk. Az üzeneteket milliószor végigolvastam, most az utolsóval kezdem, és visszafelé haladok, nem lehet abbahagyni, ékezet hulljon az égből, ilyeneket írt, és édes-édesem, fényes angyalok röpködnek körülöttem, ropják a halleluját. Mint akik megkukultak, látják a szépségedet, és attól.

Édesistenem!, ennyit válaszoltam.

A férjem újból benyit és kitakar.

Meztelen vagyok. Belefelejtkeztem az üzenetekbe, azért. Elfelejtettem hálóinget venni.

Miről prédikáltam ma?, kérdezi. Így nem tudok válaszolni, még mellartó sincs rajtam.

Ne finnyáskodjam.

De nem kér hosszú választ. Elég egy szinopszis.

Szinopszist sem tudok. Ha felveszem a hálóingemet.

Hasra fekszem, érjen már véget a nap.

Ő a Lukácsból prédikált, az adventi angyalból, a fenét sem érdekli, gondolom, a paplanomat kérem, adja vissza a paplanomat.

De melyik adventi angyal?, kérdezem végül.

A Zakariásé.

Már megint a Zakariásé. Mindegy, hallgatok. Nem érdemes megnyitni a témát, persze hogy a Zakariásé, minden évben összeszólalkozunk, fejre állt Zakariásba.

Mindig őt prédikálja. És Zakariás maskulin angyalát.

Add vissza a paplanomat! Fázom. A noteszemet a fenekemre teszem, de nem takarja el, a családban mindenki nagy fenekű.

Hát képzeljem, Zakariásnak felesége is volt, és Erzsébetnek hívták. Ezt miért mondod?, kérdezem, mert úgy csinállok, mintha macsós történet volna. Jövök itt a feminista maszlaggal.

Tavaly is kitamadott, szálljak le róla és Zakariásról. Zakariás nem lett glóriás. Mindenki kiröhögte, az angyal is leckéztette és kicsinálta. A szavakat kiszívta a szívéből.

Ezt sehol nem írja, mondtam, hogy kiröhögték satöbbi, éppenséggel szépen végződött az egész.

De nem is ez a probléma. Nálad csak férfiakat szólít az Úr, ez a baj.

A te szószékeden újraéled a férfiuralom.

Hason fekve maradok, kérem a paplanomat, a paplanomat.

Nekem mindig a nők angyalai, de hallgatok, az én szószékemen ma délelőtt is Mária volt. És Mária angyala. Felolvastam, és komótosan kibontottam, részletesen, közérthetően. És a szavakat jól megfűjtam, induljanak, induljatok békével.

Pedig engem is megkergetett az angyal, éppen a Máriáé.

Mikor szerelembe estem. És rám akarta sózni a gyermeket.

Máriáról beszéltem délelőtt. Az angyal Názáretbe érkezett, és benézett az ablakon. Egyből kiszúrta Máriát, szólít is, rögvest az ablakból: Üdvöz légy, kegyelembe fogadott, drága asszony. Én nem vagyok asszony. De leszel, leszel, gyere már be az ablakból! – az angyal belibbent, és Mária mindent látott, az angyal kövér volt, és könnyű, a szárnya hosszú, a lába görbe. Levágta magát Mária elé, ez nem jó, és nem illő, vélekedett Mária, az angyal térdel, és én pöffeszkedem, vendég is, angyal is, és nagyot fordított a helyzeten.

Az égből is látszott a változás.

Az angyal fent és Mária alatta, milyen könnyű vagy, mondta Mária.

A szárnyaimmal is besegítek azért, szólt az angyal, és hangos biztatásba kezdett, ne félj, ne félj, repetálta. Jól jött ez Máriának, bedugta a fülét, ne halljon soha többé egyebet, de az angyal szája be nem állt. Kegyelmet találta Isten előtt. Ez mit jelentsen?, érdeklődött a szép leány.

Gyermeket. És szülést. Hogy a gyermek a méhéből ki és messze tőled. Futni kezdtek, az angyal és elől Mária, egy kör, négy kör, kicsit pihentek, és előlről, egészen estig.

Akkor az angyal megmérte Máriát, a kicsi vékony testét. Énekelgettek. Ne félj, ne félj! Mert nagy lesz. És fiú. Magasságos, az. A Magasságos fia, a tied és az Övé, és mindenkin uralkodik, úgyhogy senkin.

A Jákób házán például, és mindörökké ámen.

Mária a legvégén mégis belegabalyodott. Hogyhogy?, kérdezte, mert férfi nem volt bennem soha, úgyhogy, mondta az angyal, éppen úgy, a férfiktől irtózol, büdösek és hangosak, ezt imádkozod, feszt térdelsz, és imádkozol, akkor mi a probléma?, és Mária mindent értett.

És ezenfelül a Szentlélek is, vagyis?, kérdezte Mária, vagyis az a magasságos erő, aki megérkezik és rád száll, s ha érkezik, ne moccanj, ne pissenj. A Szentlélek árnyéka igen nehéz.

A szolgálóleányod vagyok – az angyalnak ez tetszett, szép válasz volt.

Már készülődött, hogy szárnyakkal is, lábakkal, ha Mária újból futni kezd, egyből pattan, de nem, nem, Máriának tetszett a terv, megvizsgálta minden aspektusát, én vagyok az, rebegte buzgalmas szívvel.

Visszatér, mi volt a délelőtti ígém? Paplant csak nem kapok, ha látna most B. Ilyen libabőrös fenékkal.

Add vissza a paplanomat!, bögök, és menjél ki végre, kirúgok a jobb lábammal, na nyugi, nyugi.

Ne bögj!

Betakar, és rátér Dósa Sándorra. Felhívtad végre-valahára?

Mit mondhatnék? Viszonylag békésen beszélgetünk, és ez lesz belőle, hogy felhívtam-e Dósa Sándort. Tegnap szinte felhívtam, órákig egyedül voltam. Mikor az ebédre készülődtem.

Mikor hívod fel végre? Ha egyedül ő menthet meg.

Régebb rávágtam, hogy holnap biztos. És meghívom ebédre is. Anyám is rám szállt, megtudta, hogy ideköltözött, éppen az én városomba, a te városodba költözött, beszélgettünk, és rátért, hogy hívd fel, hívd fel.

Hónapokig nyomasztott, hívtad, nem hívtad, hívtad már, reumáról, mindenféléről beszélgettünk, és egyszer csak, hogy felhívtad végre. A barátnőimet emlegette, mind lelkésznők, mindenki kiadott valamit. De szép dolgokat. De hol?, kérdeztem. A legjobb helyen, vágta rá.

A református lapra gondolt. És egyházi kiadóra, oda küldjem.

A férjem az időjárásból indított. Ez a rengeteg csapadék, eső, ködcsitálás, az időjárás megszállottja, ezekben a napokban is mennyi csapadék, még lesz, például holnap, nedves, párás levegő újabb zuhékkal, és a zuhékból rákanyarodott: Felhívtad végre?

Egy évvel ezelőttig felemeltem a hangomat, mit érdekel téged, az én könyvem, az én családom, és jött a válasz a református lelkésznőkkel, hogy én itt szónokolok, és ők szépen megírták.

De mit írtak meg? Sok mindent. Például?, kérdeztem, például a gyülekezet történetét. És áhíthatos könyveket.

Egy év múlva beszélünk, mondtam, megírom a könyvet, és utána... Az én könyvemhez több idő kell.

Ilyenkor békülni akart. Mindig. Megkérdezte, emlékszem-e, mikor egy paplanunk volt. Én történeteket meséltem, feküdtem a mellkasán, igazi könyv lesz, kemény borítás. A nagyapámmal kezdtem, eltűnt, a Don-nyarznál maradt, belefulladt a nagy vízbe. Nagymama szinte megbolondult. Hová menjen a nagy hasával, hová, anyámat dédanyámra passzolta, és déd-

anyám nevelgette, míg meg nem halt, lefeküdt a tisztaszobába, és meghalt. Anyám hatéves volt.

De korábban történt a baj, és rátértem a hiányzó láncszemre, te érted ezt az egészet?, nagyapám eltűnik, fél év múlva megszületik anyám, természetes úton, dédanyám szépen neveli anyámat, a rokonok is látogatják, és ez így marad négy kerek évig, mígnem anyám négyéves lesz. És akkor sluszpássz, véget érnek a látogatások. Négyéves koráig szeretik anyámat, és négyéves korától nem.

Ilyenkor felültem.

Mi történhetett? Szerinted mi?

És ez mind nem elég, két év múlva meghal dédanyám.

A könyvet a régi családdal kezdem, dédanyámmal, nagyapámmal, és melléveszem a saját életemet. Rengeteget tanultam, utánanéztem iskola-rendszernek, osztálylétszámoknak, állatállomány, iskolai tananyag satöbbi, a két család anyagi helyzete és a földügycik, tudom a válások számát, utca-neveket, felkutattam nagyapám rokonait.

De egytől egyig demensek vagy rokkantak. Ekkora balszerencsét! Kétféle választ hajtogatnak, hogy hallottam anyádról, vagy nem, fogalmam sincs.

Esteleg Dósa Sándor.

Mócsi hozta szóba. Már azt hittem, megint nyom nélkül térek haza, erre fel Mócsi bedobta, hogy esetleg Dósa Sándor. A családból őt érdeklik a régiségek.

Miért?, kérdeztem. Mert még fiatal. A régi képeket az egész rokonság neki adta.

Később felhívott anyám, hogy Dósa Sándor ide költözött, az én városomba, egyből telefonszámot, címet diktált.

Nekem ezentúl ne beszélj a könyvről!

Visszavághatnék, hogy az én könyvem, az én családom, akkor fogok neki, amikor akarok.

De eltelt egy év, és nem írtam egy sort sem. Mióta mondtam, meglásd, egy év, és megírom a könyvet. Garantálom. Kiemelkedő lesz. Miből emelkednél ki? A papnők köréből. Már így kiemelkedsz. Nézz magadra!

És más is változott. Már nem az a hiányzó láncszem érdekel, hogy anyámat négyévesen elhagyják, és hopp, elfordulnak tőle. Fuzsitos szélkakas módjára.

És nem a Don-kanyar.

Megváltozott az érdeklődésem. A külön szoba óta. Mióta megjelent bennem az irtózat, és szélesedett, és azt mondtam, külön szobát szeretnék.

Anyámék is külön szobában, és dédanyám, ő kint, a fűtetlen sütőben.

Nagymamáról fogalmam sincs. Mert mi lett volna, ha nagyapám visszajön. A szerelem közepén a vonat elszakatolt, és nagy svunggal vitte nagyapámat, elrepültek otthonról, elszöktek, mondta anyám. De mi lett volna, ha visszajön?

Meddig tartott volna? Hogy nagyapám belé, nagymamába.

Kilenc óra, és B-től semmi. A férjem még mindig a szobámban, mellettem üldögél.

Emlékszem?, kérdezi, a mellkasán feküdtem, és a könyvről beszéltem, az elejétől a végéig elmondtam. Nyomdakészen.

Emlékszem. Veszekedés utáni fáradtságban voltunk, és ez jutott eszébe.

Ha elfárad, mindig békülni akar.

Akkor még nem gúnyolódott, még csodálta a könyvemet.

Az irtózat előtt voltunk.

A szerelem után, a szerelem és a semmi közötti téren is túl. Legpontosabban a semmi és az irtózat között.

A kamarakonzerteket sorolta, hogy zsúfolt hét volt, sorolta, sorolta a rengeteg kamarakonzertet, ezen belül a régi zenét.

Jól összevesztünk, és érdektelen dolgokról beszélt. A zenészek nemzetiségét sorolta, a zenekarok létszámát, ezek nemzetközi zenekarok, francia, olasz és belga zenészek.

Ha zeneműveket említ.

Francia, német, belga zenészek, mintha volna olyan, hogy belga, és innen visszatért az én mulasztásomra, hogy ugye nem hívtam fel Dósa Sándort.

Nem hívtam fel, mondtam. De előbb-utóbb megteszem.

És nem érdekel, hogy belgák vagy olaszok vagy mifénék. Mondjál zeneműveket! Beszélj a zenéről, hangszerekről, a tegnapi csembalóról, tudom is én. De rajtad lötyög a művészet.

Ismételjem meg. Megismételtem. Igenis, lötyög. Ilyeneket mondasz, hogy német, belga vagy olasz zenészek, és létszámokat, hogy tegnap nyolcvanketten. A számokkal vagy passzentos.

Erre nevetni kezdett azon, hogy passzentos, és rátért a könyvre, emlékszem, a mellkasán feküdtem, és elejétől a végéig elmeséltem.

B-vel más volna.

B-vel mindig egyben, alkotóilag is. Testben is, kétféleképpen, valóságosan és telefonon. Hiába ő ott és én itt, akkor is egyben. A hangja az illatát hozza, az illata a testét.

Mindent megbeszélünk. Legutóbb a kiállítását, mikor az emberek hosszú sorban álltak, türelmesen várták, hogy kezet foghassanak vele. Utána gratulációk.

Meghívták Németországba is, új anyaggal. A téma?, kérdeztem. Lipcsébe hívták. A téma?, kérdeztem. Idő és szerelem.

Száll az illatod.

Egy új tárlat, magyarázta, legalább tizenöt új munka. Idő és szerelem. Mennyire kilógnak egymásból. Mi több, megfojtják egymást.

Vele mehetnék. Vele mehetnék Lipcsébe, ott megérkezhetne a gyermek.

Beülnénk a Tamástemplomba, az egyik utolsó padba. Bach utódja fölötünk zengedezne, mi szorítanánk egymás kezét. Fáj-e, kérdezné, és most, és mostmost? Mindig ugyanazt válaszolnám, hogy egyáltalán. Elájulnék.

És jönne az angyal, mert ilyenkor szokott. Felismerném. Mária angyala vagy.

Jöjjön a gyermek, kiáltanám az angyalnak, ő alig hinne nekem, a saját fülének, legutóbb azt mondtam, nem kell a gyermek, ne sózza rám. Erre megsértődött. Megkergetett.

Mi változott?, kérdezné.

Miután összevissza csókolna minket, engem és B-t.

Én is mindkettőjüket. B. nem.

B. csak az én testemet.

Minden jól van már, énekelnénk kórusban, és huss.

Könyvet írok, mondtam B-nek. A boldogtalanságokat vizsgálom. Régi családi boldogtalanságok. Belekapok a közepébe, a fertőző enyvekbe. Ahol dédanyám tengődött. És anyám. Nagymamáról még kiderítem.

Olvassak belőle.

Még nem lehet. A lelegejénél tartok. De egy év, és elkészül. Kemény kötések, gyönyörű könyv lesz.

Visszatért Lipcsére, képzeljem, legalább tizenöt munka.

Írjál levelet, kértem, ne szálljon el ez a sok mondat!

Még aznap leírta.

Óriási siker volt, hosszú sorokban álltak, várták a sorukat. Gratuláltak. A végén koccintás. Senki nem akart hazamenni, egyszerűen nem. Álldogáltak a galéria közepén. Jövőben Németország, pontosabban Lipcse. Aludj nagyot, nagyot! Édes-édesem! Most szeress! A szerelmet keresztre feszíti az idő. B.